

BAGET HERMS, Josep Maria
Història de la televisió a Catalunya
 Barcelona: Centre d'Investigació de la Comunicació
 de la Generalitat de Catalunya, 1994

La televisió és un dels objectes d'estudi privilegiats pels investigadors de la comunicació a Catalunya que hi treballen, sobretot, des de la perspectiva de l'estructura i les polítiques. La joventut —encara que ben relativa— del mitjà, la rapidesa i la complexitat de les transformacions que experimenta, la seva incidència social i la seva *visibilitat* són alguns dels factors que contribueixen a explicar que els estudis i les reflexions sobre aquest medi s'hagin orientat de forma molt preferent a analitzar-ne el present i preveure'n —o projectar-ne— el futur, tot deixant-ne el passat en una segona posició.

La *Història de la televisió a Catalunya* de Josep M. Baget Herms, en canvi, adopta un altre punt de vista i situa en primer terme —des del mateix títol— l'explicació del passat. Això no obstant, l'obra del professor Baget transcendeix aquest passat i, tal com assenyala Miquel de Moragas al pròleg, «també ens facilita la comprensió i la pràctica a seguir amb vista al futur» (p. 13).

Baget parteix d'una introducció als orígens de la televisió per, tot seguit, analitzar —de forma extraordinàriament documentada i rigorosa— les diverses etapes d'aquest mitjà a Catalunya des de l'arribada de Televisió Espanyola (TVE) i la creació del Circuit Català (capítols 2 i 3) fins a la desconexió de TVE Catalunya i la posada en marxa de Canal 33 (capítol 9), i acabar exposant la situació dels anys noranta (capítol 10). El recorregut proposat ens acosta també al període de la transició (capítol 4), analitza les iniciatives «cap a una televisió catalana» (capítol 5), la creació de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (capítol 6), la posada en marxa de TV3 i dels estudis de TVE a Sant Cugat (capí-

tol 7) i el desenvolupament i la consolidació de TV3 (capítol 8).

En endinsar-se en les diverses etapes, l'autor estudia i exposa exhaustivament la televisió, des del punt de vista organitzatiu, jurídic-legal, de programació, finançament, professional, etc.

En aquest sentit, cal dir que, en certa mesura, la *Història...* de Baget pot semblar, aparentment, una història de noms propis, a causa del gran nombre de *personatges* que hi apareixen. Amb tot, precisament per mitjà de l'amplitud del nombre de noms considerat i, especialment, per la seva pluralitat —de directors generals a realitzadors, passant per guionistes, periodistes (fins i tot, despatxats), presentadors i convidats de programes i un llarg etc.—, l'autor demostra ben efectivament el caràcter col·lectiu de la història de la televisió a Catalunya.

L'obra no defuig tampoc la dimensió política, tant la centrada en el marc general de l'Estat o de Catalunya com, més específicament, en la televisió.

Proporciona, encara, informació sobre el públic. Aquí, el professor Baget no es limita a entendre'l només com a audiència i, per això, al costat de dades referides a nombre de receptors o quotes de mercat (segons les èpoques), subratlla el paper jugar per la societat civil en relació amb la televisió.

Per tal de contextualitzar, en tot moment, la *Història de la televisió a Catalunya*, Baget utilitza una gran riquesa de recursos. Així, per exemple, la selecció de testimonis literals de la premsa escrita de l'època que s'hi inclou proporciona, més enllà del fet concret, que s'explica, informació valuosa sobre el mateix període i, també, sobre les relacions entre premsa i televisió. En la mateixa línia, es poden esmentar els

nombrosíssims detalls amb què l'autor il·lustra els diversos fets o fenòmens que explica.

En definitiva, ens trobem davant d'una obra completa que analitza en profunditat la història de la televisió a Catalunya i acredita plenament la categoria d'expert en la matèria que Josep Maria Baget Herms ha mostrat llargament en les seves activitats com a professor universitari, com a autor i com a crític de televisió.

Baget no vol cloure el llibre amb unes conclusions pronunciant-s'hi explícitament com a expert. Això no obstant, després de fer el recorregut històric sota el seu guiatge creiem que en el fons hi ha una proposta oberta —discreta i sense estridències, però avalada pel coneixement

que l'autor demostra sobre la televisió en tota la seva complexitat— d'un model, la validesa del qual no es queda en el passat. Així, en arribar al final de la història l'any 1993 amb el doble desè aniversari de TV3 i de la posada en marxa dels estudis de TVE Catalunya a Sant Cugat, afirma que «ambdues celebracions han servit per posar de manifest un cop més la importància de la televisió pública a Catalunya com un mitjà de comunicació i difusió de la cultura i una eina de normalització lingüística, objectius amb els quals el conjunt de la societat catalana s'identifica plenament i els dona el seu suport» (p. 148).

Maria Corominas

PARÉS I MAICAS, M. (ed.)

Cultura y Comunicación Social: América Latina y Europa Ibérica = Cultura e Comunicação Social: América Latina e Europa Ibérica = Cultura i Comunicació: Amèrica Llatina i Europa Ibèrica

«Monografies i Documents», 12. *Actes de la III Trobada Iberoamericana d'Investigadors de la Comunicació*. Universitat Autònoma de Barcelona, del 27 de juny al 3 de juliol de 1993

Barcelona: Centre d'Investigació de la Comunicació i Universitat Autònoma de Barcelona

Esta publicação que agora chega às nossas mãos é o resultado do III Encontro Iberoamericano de Pesquisadores da Comunicação. Organizado pela «Cátedra UNESCO» da Universidade Autônoma de Barcelona e a Associação Latinoamericana de Investigadores de la Comunicación (ALAIIC), e contando ainda com o apoio do Centre d'Investigació de la Comunicació (CEDIC), da Generalitat de Catalunya, o trabalho apresentado a seguir reúne as comunicações, em quatro idiomas (Catalão, Castelhan, Italiano e Português), dos pesquisadores que estiveram presentes nos quatro painéis de debate do Encontro, que se realizou do dia 27 de junho ao 3 de julho de 1993, em Bellaterra.

Os quatro painéis e a apresentação foram elaborados no intuito de pensar estes dois espaços de comunicações, latino americano e ibérico, em seus itinerários de formação e consolidação e em seus interrogantes pendentes, diante de tantas transformações no panorama mundial.

Nessa resenha os leitores não encontrarão a estrutura lineal das distintas comunicações que foram apresentadas. Como o espaço que disponho é reduzido, preferi comentar com mais detalhe algumas das questões permanentes nas distintas reflexões desenvolvidas pelos pesquisadores. Assim, salto do quarto ao segundo painel com o mesmo desembaraço dos que sabem que os limites entre as coisas são, na verdade, espaços de nego-